

ONDARROAKO UDAL FUNTSAREN ISAD

Identifikazio-arloa

Erreferentziazko kodea	ES 48020 AHFB/BFHA U48073
Titulua	Ondarroako Udal Artxiboa
Data(k)	1490 – 1940
Deskribapen maila	Funtsa
Deskribapen-unitatearen bolumena eta euskarria	<ul style="list-style-type: none"> – Metro linealak: 18 m/l – Kaxak: 114 – Liburuak: 19 – Karpetak: 3 – Espediente-kopurua: 2107 Papera.

Testuinguru arloa

Ekoizlearen izena	Ondarroako Udala
Instituzio historia	<p>Ondarroa Bizkaiko Lea Artibaiko eskualdean dago, eta Gernikako eta Lumoko barruti judizialekoa da.</p> <p>Ondarroak hamaika zenbakiko eserlekua hartu zuen Bizkaiko Jaurreriaren Batzarretan, hiribilduaren eta hiriaren artean.</p> <p>Ondarroak Hiribildua titulua eta Logroñoeko Forua jaso zituen Bizkaiko andrea zen Maria Diaz de Haroren eskutik, 1327ko irailaren 28an Lizarran emandako pribilegioagatik. Juan Nuñez de Lara jaunak berretsi zuen Bermeon 1335eko azaroaren 10ean, eta eskubidea eman zion harresiak egiteko eta Amaloko Erreteriaz jabetzeko.</p> <p>Harrezkero, betidanik bizi izan du itsasotik, merkataritzatik, nabeen eraikuntzatik eta, batez ere, arrantzatik.</p> <p>Behe Erdi Aroan Bizkaiko lurralde osoan izandako bando-kideen borrokak jasan behar izan zituen, Lur Lauan eta hiribilduetan legez, baita mendeetan lurraldeak izan zituen gatazka armatuak ere, XIX. mendeko gerra karlistak eta XX. mendeko Gerra Zibila bereziki.</p> <p>1794an, Konbentzioaren gerran, frantsesak hirian sartu ziren; eliza lapurtu, herriari su eman eta 100 etxe baino gehiago suntsitu zituzten.</p>

Instituzio historia	<p>Bere ekonomia landatarra izan da, nekazaritzakoa, abeltzaintzakoa eta basokoa, baina, batez ere, herritarrak itsasoari begira bizi izan dira. Arrantzarekin lotutako ontziolak eta industriak garatu ditu. Izan ere, XIX. mendearen hasieran, biztanle gehienak arrantzan aritzen ziren. Ontzidiak hamabost txalupilo zituen, zortzi txalupa txiki sardinentzat eta antxoarentzat, eta bi txalupa. 25 edo 30 tonako hiru ontzik barneko burdinoletarako burdin titiburua garraiatzen zuten. Gainera, ontziola bat ere bazuen, 100 tona arteko ontzientzat. Hala iraun du XX. mendean ere, eta horrek esan nahi du XIX. eta XX. mendeetan Ondarroako populazioa etengabe hazi dela nabarmen.</p>
Artxibo historia	<p>Ondarroako dokumentazioa udal artxiboan gordeta egon da, harik eta 1993an Bizkaiko Foru Artxibo Historikora eraman zuten arte. Lekualdaketak, funtsean, 1940 baino lehenagoko dokumentazio historikoa ekarri zuten, eta gainerako dokumentuak udal-artxiboan daude. Dokumentu batzuk 2004an eta 2010ean iritsi ziren BFAHra erosketa bidez.</p> <p>Bizkaiko Foru Aldundiko Ondare Historikoaren Zerbitzuak dokumentazioa lekualdatu aurretik egindako txostenaren arabera, XIX. mendearen erdialdetik aurrera dokumentu ugari sortu dituen tamaina handiko artxiboa da.</p> <p>Artxiboa udaletxeko 2. solairuan zegoen, eta areto independente bat hartzen zuen. Dokumentazioa kutxetan instalatuta zegoen. Dokumentazioaren zati historikoa XX. mendeko 80ko hamarkadan antolatu zen, eta haren inbentario bat ere idatzi zen; are gehiago, liburu bat argitaratu zen harekin eta dokumentu batzuen transkripzioarekin.</p> <p>1880tik aurrerako dokumentazioa currens zenbakidun kutxetan jarrita zegoen, kronologikoki ordenatuta. Udal artxiboan egongo den dokumentaziorako, enpresa bat kontratatu zen inbentarioa egiteko eta artxiboan behin betiko kokatzeko.</p>

Sarrera modua	<p>BFAHn gordailatutako dokumentazioa 1993ko apirilaren 2an sartu da, Bizkaiko Foru Aldundiak eta Ondarroako Udalak urte horretako urtarrilaren 14an sinatutako lankidetzaren hitzarmena betez.</p> <p>1994ko maiatzaren hogeian, Ondarroako Udalak dokumentazio historikoa bidali zuen BFAHra, udal-instalazioetan jarraitzen zuena.</p> <p>2004ko ekainean, Bizkaiko Foru Aldundiak Ondarroako artxibotik desagertutako liburu bat erosi zion Astarloa Antzinako Liburuen Denda, eta Udal Artxiboan erantsi zuen.</p>
---------------	---

Eduki eta egitura arloa

Irismena eta edukia	Ondarroako elizateak eta Udalak 1409 eta 1940 artean sortutako dokumentazio historikoa.
Balorazioa, hautaketa eta ezabaketa	Kontserbazio iraunkorreko dokumentazioa.
Sarrera berriak	Beste hitzarmen bat sinatuz gero, sarrera berriak egon daitezke.
Erakundea	<p>Dokumentazioa Udal Artxibozainen Lantaldearen sailkapen-koadroaren bidez antolatu da, serie batzuekin handituta.</p> <p>Koadroa BFAHn dauden udalerrri guztietarako erabiltzen da, eta, beraz, baliteke udalerrri horretan sortutako dokumentazioaren artean serie batzuk ez islatzea.</p> <p>Gobernuaren, Idazkaritzaren eta Udal Administrazioaren eta Ogasunaren jarduerak hartzen ditu, honela:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gobernua: 99 dokumentu 1495 eta 1940 artekoak. – Idazkaritza: 1111 dokumentu 1495 eta 1940 artekoak. – Ogasuna: 897 agiri 1490 eta 1940 artekoak.

Sartzeko eta erabiltzeko baldintzen arloa

Sartzeko baldintzak	Sarrera askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD.
Erreproduktzio baldintzak	Erreproduktzio askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD.
Dokumentuen hizkuntza/idazkera	Gaztelania.
Ezaugarri fisikoak eta baldintza teknikoak	Kontserbazio-egoera, oro har, ona da.

Deskribapen tresnak	Dokumentazio guztia katalogatuta dago, eta Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoko Udal Atalak erabiltzen dituen deskribapen-tresnen bidez eskura daiteke: a) Sailkapen-koadroa. b) ARWE datu-basea, artxiboari buruzko katalogazioa kudeatzeko. Hainbat sarbide-puntu eta onomastika, toponimia eta gaikako indize ditu. c) ARIT datu-basea , kanpo-kontsultarako, aurrekoaren informazio eta sarbide berarekin.
---------------------	--

Lotutako dokumentazio arloa

Jatorrizko dokumenturik ote dagoen eta horien kokalekua	Dokumentazio guztia originala da.
Kopiarik ote dagoen eta horien kokalekua	Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoa gordetzen duen dokumentazioaren zati bat digitalizatzen eta Interneten erabiltzaileen eskura jartzen ari da. Sarbidea ARITen datu-basea ren bidez ere egiten da. Akta-liburuak, 1830 baino lehenagoko dokumentazioa, 1900 baino lehenagoko dokumentazioa (planoak barne), eta 1910 baino lehenagoko biztanleen erroldak digitalizatu dira.
Lotutako deskribapen unitatea	Ondarroako Udalarekin lotutako dokumentu-iturriak daude BFAH osatzen duten ataletan, batez ere atal administratibo eta judizialetan. Udalak 1940tik gaur arte sortutako dokumentazioa udaletxean gordetzen da. 3800 dokumentazio-kutxa ditu, 460 metro linealekoak. Inbentario bat du, eta horren arduraduna artxibozaina da. Harekin harremanetan jartzeko modua dago 946833343 telefonoan eta liburutegia@ondarroa.eus helbide elektronikoan.
Argitalpenei buruzko oharra	Pérez Pérez, José Antonio (2003). Ondarroa: Azterketa historiko-artistikoa. Bizkaiko herrien monografiak. Bizkaiko Foru Aldundia. Bilbo.

Oharren arloa

Oharrak	Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoko Udal Atalak artxibo historikoaren funtzioa betetzen du funtsak gordailutu dituzten udalerrientzat.
---------	--

Kontrol arloa

Artxibozainaren oharra	Actuaciones Culturales Estrategicas 4 SL enpresak Bizkaiko Agiritegi Historikoko udal-atalerako egindako deskribapena, bertako teknikariak gainbegiratuta.
Arauk edo erregelak	General International Standard Archival Description, Second Edition, ISAD (G) (Agirien Deskribapenerako Nazioarteko Arau Orokorra). Deskribapen Agirien Batzordeak hartutakoa Agirien Nazioarteko Kontseiluan, Stockholmen (Suedia), 1999ko irailaren 19-22an. Madril. 2000.
Deskribapenaren data	2020/01/20